

Еволюція закладів ресторанного господарства з початку повномасштабного вторгнення в Україні

Дарина Кардаш

здобувачка групи ГРС-21к

Фаховий коледж

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: KardashDO@krok.edu.ua

Ганна Пазєєва

кандидат економічних наук,

доцент кафедри управлінських технологій,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: PazeevaA@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-6557-6890

Актуальність дослідження. Абсолютно всі сфери діяльності, включаючи бізнес прийняли ново змінену форму з початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. Наразі ця тема неабияк актуальна, оскільки події війни мають серйозний вплив на розвиток ресторанного господарства. Дослідження цієї теми розкривають зміни, які відбулися під час конфлікту, а також як бізнес в цій ніші адаптувався до нових умов та вимог. Саме розуміння соціокультурних та економічних наслідків війни на галузь сфери обслуговування, в даному випадку ресторанного бізнесу є актуальними.

Об'єктом дослідження є галузь сфери обслуговування, а конкретно заклади ресторанного господарства.

Предметом дослідження є процес еволюції закладів ресторанного господарства, їхні зміни в умовах та під впливом конфлікту.

Метою дослідження є аналіз впливу та виявлення змін в ресторанному господарстві які сталися в середині бізнесів під час повномасштабного вторгнення на Україну.

Для досягнення мети дослідження в роботі поставлено та вирішено наступні **завдання:**

- аналіз впливу війни на ресторанне господарство;
- аналіз змін всередині закладів ресторанного господарства;
- дослідження волонтерської діяльності,

Інформаційна база досліджень. В даному дослідженні використовувались джерела експертів, актуальні джерела інформації, медіа-ресурси, статті, репортажі та інформаційні джерела в інтернет-просторі.

Методологія дослідження. Для збору інформації щодо аналізу впливу і змін всередині підприємств ресторанного бізнесу використовувались методи порівняння, аналізу, систематизації даних, оцінка теперішніх факторів впливу та опитування фізичних осіб щодо тематики дослідження. Структурування отриманої інформації також здійснювалося з використанням системного аналізу та оцінки існуючих факторів, а також здійснювалося узагальнення інформації для виявлення основного матеріалу дослідження.

Етапи та результати дослідження. На першому етапі дослідження було виявлено певні зміни та адаптування закладів ресторанного господарства. Тут першу аналогію та порівняння можна навести тим, що під час початку карантину, коли існував ризик захворювання на коронавірус, багато українців уникали відвідування ресторанів, а з початком повномасштабної війни в Україні, ситуація ще більше ускладнилася. Чинниками цього виступають: масовий виїзд населення, зменшення доходів та втрата робочих місць. Відвідування ресторанів стало менш популярним, і для багатьох відпочинків став майже недосяжним, та тяжким моральним проявом. Це стало викликом для рестораторів, адже бізнес все одно змушений був боротися за прибуток та відкривати нові заклади, але на жаль наразі великі ресторани відкриваються не часто. В цьому питанні перевага віддалась меншим та більш гнучким форматам гастрономічних закладів, таким як заклади швидкого харчування, обслуговування на виніс, кав'ярні, кафе, пекарні та фаст-фуди [3]. Ці формати вимагають менших інвестицій і доступні для споживачів. Найгіршу динаміку відкриття показали бари, кількість яких зменшилася в 4 рази, зокрема стрес спричинив збільшення споживання алкоголю, але обмеження у годинах роботи (комендантська година) обмежує розвиток барного сегменту.

Другим етапом дослідження було присвячено ресторанним закладам з середини, тож з цього приводу можна сказати що, середні чеки в ресторанах зросли на 20-40%, але з урахуванням інфляції та зростання цін на енергоносії, зростанню прибутковості ресторанного бізнесу не можливо говорити [2]. Виняток можуть становити окремі формати в обмежених областях. Переважно такі показники, стабільність та зростання відзначають заклади, які прийняли внутрішньо переміщених осіб під час війни та їх розташування. Більша частина це західна частина країни. Цікаво, що українські ресторатори успішно розширюють свій бізнес на європейському ринку, відкриваючи там свої заклади. Ймовірно, ця тенденція буде і в наступних роках. Але сфера харчування так само залишається важливою послугою. Поступово ресторатори повертаються до роботи, і наразі в країні вже функціонує 46% закладів, з кожним днем їх кількість збільшується. Відстежується присутня позитивна динаміка. Незважаючи на всі труднощі, заклади громадського харчування з самого початку війни почали готувати їжу для військових, поліції та ЗСУ. Ресторатори добре організувалися, надаючи приміщення, доставляючи продукти та готуючи на волонтерських засадах. Практично всі заклади харчування адаптувалися під потреби військових польових кухонь та готують їжу для різних груп населення.

Практична значущість результатів дослідження. Результати дослідження вказують на важливі зміни та адаптацію закладів ресторанного господарства в контексті важких суспільних обставин [1]. Згідно з дослідженням, фактори, що внесли свій вклад у цю складну ситуацію, як результат, призводять до того ресторатори стикаються з викликами збереження прибутку та відкриття нових закладів. Зараз спостерігається переваги меншим і більш гнучким форматам гастрономічних закладів. Проте є позитивна динаміка, особливо в областях, які

прийняли внутрішньо переміщених осіб під час війни. Гастрономічні заклади залишаються важливою послугою навіть в цих умовах.

Ключові слова: бізнес, ресторан, зміни, вплив, вторгнення.

Список використаних джерел:

1. Турчиняк М.К., Кармазіна К.Г. *Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства» (м. Запоріжжя, 25 листопада 2022 р.).* Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 770 с. С.731-735. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/turchyniak5.htm.
2. *Стаття з програми підтримки підприємництва “Будуй своє” створена Ощадбанком* URL: <https://buduysvoe.com/publications/biznes-v-umovah-viyny-yak-ukrayinci-adaptuvalysya-do-vsikh-skladnoshchiv-2022-roku>.
3. *Стаття з Журналу лідера сталого розвитку №2, 2023* URL: <https://ukraine-oss.com/stalyj-rozvytok-ukrayinskogo-turyzmu-shho-mayemo-stvoryty-dlya-majbutnogo/>.